EKONOMİK KALKINMANIN LOKOMOTİFİ MAKİNA İMALATI VE SANAYİ

Sanayi, hammaddelerin insan kullanımına elverişli hale dönüştürülmesi amacıyla bulunması, İşlenmesi ve üretilmesi olarak tanımlanmaktadır. Sanayi, ekonominin temel sektörlerinden biri olup sanayi sektörü temelde sınai faaliyetleri kapsar. Sınai faaliyetler ise hammaddelerin taşınabilir ve kullanılabilir ürünlere dönüştürülmesi olayıdır. Sanayi, kelime kökeni Arapça dilinden gelmekte olup hammaddeleri işleyerek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü şeklinde tanımlanabilir. Sanayi tesislerinin kurulup gelişmesi çeşitli Unsurlara bağlıdır. Bunlar; sermaye, enerji, hammadde, ulaşım-pazarlama ve işgücüdür. İmalat sanayisinin ekonomi içindeki yeri, bir ülkenin gelişme sürecindeki en temel göstergedir. Ülkeler geliştikçe sektörlerin ekonomi içindeki payları da değişim gösterir. Önceleri tarım gibi doğal kaynaklara dayalı sektörler ekonomi içinde önemli bir paya sahipken ülke geliştikçe bu pay yerini imalat sektörüne bırakır ve hizmet sektörünün payı da artmaya başlar. Kalkınma literatüründe bu değişim doğal ve yapısal bir dönüşüm olarak adlandırılmaktadır. Bu temel dönüşüm dışında gelişme sürecinde sanayinin kompozisyonu da değişmekte; gelir arttıkça imalat sanayinin kompozisyonu, "hafif sanayiden ağır sanayiye" doğru kaymaktadır. Günümüzde ise, imalat sanayinin kompozisyonundaki değişimi ifade etmek için sektörlerin kullandıkları teknoloji, işgücü kalitesi ve bilgi düzeylerini dikkate alan ayrımlar yapılmaya başlanmıştır. Bugünkü gelişmiş ülkeler sanayi devrimi süresince tarım ekonomisinden imalat sanayi ürünlerinin üreticisi ve ihracatçısı konumuna geçiş yapmışlardır. Çoğu gelişmekte olan ülkelerde imalat sanayi hala gelişimini devam ettirmektedir. Türkiye sanayileşme açısından son yıllarda büyük bir sıçrama göstermiştir. 1980'li yılların başına kadar bir tarım ülkesi olan ve ihracatı tarım ürünlerine dayanan ülkemiz, ihracatının %90'dan fazlası sanayi ürünleri olan bir ülke haline gelmiştir. Türkiye'de başta gelen ihraç ürünleri; motorlu kara taşıtları, metal, giyim ve dokuma, makina-teçhizat, gıda, kimyasal madde, dayanıklı tüketim ürünleri, rafine edilmiş petrol şeklindedir. Dünyadaki sanayileşmeyle birlikte sanayi ürünleri ihracatı, hammadde ithalatı ve dış ticaret hacmi genellikle artmaktadır. Tarımda çalışan nüfus oranı azalırken sanayide çalışan nüfus oranı artarak işsiz insan sayısı azalmaktadır. Ayrıca, kişi başına düşen milli gelir, şehirleşme oranı ve ortalama yaşam ömrü artmaktadır. Sonuç olarak, ülkemiz sanayinin istenilen düzeye ulaşması için ileri teknoloji yüksek katma değerli ürünler üreterek bu ürünleri ihraç etmesi gerekmektedir. Cari açığın minimum düzeyde tutulması, işsizliğin azaltılması ancak uygun sanayileşme adımlarının atılması ve bu alandaki yatırım teşviklerinin artırılmasıyla gerçekleştirilebilir. Sanayi Ciro Endeksi'ndeki artış ise, sanayi sektöründeki iş hacmini arttığını geleceğe yönelik tüm sanayi kollarındaki beklentilerin de olumlu yönde olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda sanayinin ve sanayi kolunun ülkemizin gelişimi ve ekonomik zenginliği için ne kadar önem arz ettiği hakkında Savaş Makine fabrikasının sahibi Yusuf Savaş ile yaptığımız söyleşiyi yayınlıyoruz.

DERGİ AYRINTI

Dergi Ayrıntı: Sayın Yusuf Savaş sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

Yusuf Savaş: Hayatım boyunca makine ve üretim sektörüne ilgi duyan bir yaşamım oldu. 2009 yılından günümüze kadar Savaş Makine olarak bu sektörün içerisinde yer almaktayım. Bu sektöre karşı ilgim ve hobim olmasının yanı sıra almış olduğum lisans eğitim ile beraber Makine bölümünden mezun olarak kendimi geliştirmeye çalıştım. Uzun yıllar makine imalatçısının yanında çalışarak büyük tecrübe kazanımları elde edebilme imkanına kavuştum. Yani kendi işimi kurmadan önce tabiri caizse bu sektörde tamamen olgunlaşmaya tecrübelerim ile dolu dolu hale gelmeye önem verdim. Şu anda Savaş Makine olarak yem makineleri, değirmen makineleri ve tarım aletleri imal ediyoruz. Yakın zamanda mermer makineleri de imal etmek için alt yapı çalışmalarımızı tamamlıyoruz. Üretimimizden pazarlamasına kadar önceliğimiz müşteri memnuniyeti olması sebebiyle de hiçbir ürünümüzde oluşabilecek olumsuzluklara yer vermiyor kaliteden ödün vermeden yolumuza devam ediyoruz. Üretmiş olduğumuz makineler saatte 5 ton ile 30 ton hammadde işleyebilme özelliğine sahip makineler olmaktadır. Yani üreticisine ve müşterisine olabildiğince verimli performans vermesi için biz gereken her türlü hassasiyeti ve kaliteyi müşterilerimizin hizmetine sunuyoruz. Bizlerin önceliği ticari çıkar elde etmek ya da müşterilerimize gelişi güzel ürünler satmak değildir. Daima kalitesinden ve sunacağı hizmetten emin olduğumuz ürünler imal ediyor, ülkemizin daha da gelişebilmesi için sanayinin, üretim sektörünün ve hayvancılığın ne kadar önem arz ettiğine olan inancımız ile üretim yapıyoruz. Ülkemizin sanayisi çok daha üretken olmalıdır. Üreterek imal ettiğimiz her ürün ülkemizin sanayisine, tarım ve hayvancılığına uzun yıllar hizmet verebilmelidir.

Ayrıntı: Savaş Makine olarak üstlendiğiniz vazifelerden bahseder misiniz?

Savaş: Bizler Savaş Makine olarak olmazsa olmaz diye önem verdiğimiz kriterler arasında halkımızın ve ülkemizin milli menfaatleri ve çıkarlarını koruyabilme yer almaktadır. Yani bizler imalatından sorumlu olduğumuz yem makineleri, değirmen makineleri ve tarım aletlerin tamamında ülkemizin çıkarlarına ve halkımızın ihtiyaçlarına uzun yıllar hizmet etmesi doğrultusunda üretiyoruz. Bu bağlamda hiçbir vakit kaliteden ödün vermiyor ticari kazanç elde etme düşüncesiyle üretim yapmıyoruz. Bizlerin gayesi büyük kârlar yapmak uğruna kalitesiz üretim yapmak olmadı.

Hiçbir zaman da olmayacaktır. Savaş Makine olarak önceliğimiz ülkemizin gelişmesinde ve halkımızın üretim esnasında kullanacağı araç ve gereçlerin en iyisini tedarik edebilmektir. İmal ettiğimiz tüm makinelerimizin başından sonuna kadar hummalı bir çalışma yer almaktadır. Yani alanında profesyonel ekibimiz, gerekli mühendislik çalışmalarımız ve oluşabilecek sorunlara karşı önceden aldığımız kritik önlemler sayesinde yaptığımız her işin arkasında duruyoruz.

Ayrıntı: Sayın Savaş, Sanayi ülkemiz için ne anlam ifade etmektedir?

Savaş: Sanayi bir ülkenin üretim gücünü ve kapasitesini ifade eder. Sanayisi gelişmiş ve güçlü olan bir ülke gitgide zenginleşir ve aynı ölçüde diğer alanlarda da gelişme göstermeye başlar. Sanayinin önemi özellikle de ekonomiye olan olumlu etkisi net bir şekilde anlaşıldığında daha da ortaya çıkmaktadır. Üretim yapabilmek, üretilen endüstriyel ürünün baştan sona bütün aşamalarına vakıf olmak ve onu bir katma değere dönüştürmek anlamına gelmektedir. Bu yüzden sanayi sektörleri ülkeler için bir numaralı kalkınma araçları olduklarını gözlemleyebilmek kolay olacaktır. Ülke ekonomisini ileri taşıyan ilk şeylerden biri üretimde

yaşanan artıştır. Bunun yanı sıra dış tüketimin azalıp, dış satışın yani ihracatın artması da olumlu yönde etki yapan unsurlardan biri olarak yerini almaktadır. Sanayi'nin ülke ekonomisine katkısı bu şekilde olmaktadır. Dış ticaret konusunda gelişen ve ürünlerini dışa satabilen ülkeler, ekonomilerinin refah düzeyine ulaşmasına katkıda bulunurlar. Yani sanayisi gelişmiş bir ülke dışarıya satabileceği ürün ve işlenmiş ürünler artış yaşayacak buna bağlı olarak da ekonomisine büyük katkıda bulunacaktır. Sanayisi ve teknolojisi gelişmiş bir ülkenin doğrudan halkı zenginleşecek kişi başına düşen milli gelir artışlarında büyük yükselişler yaşayacaktır. Sanayi yani üretim aşaması, fabrika ve benzeri üretim tesislerinde, sonrasındaki süreçte ve üretim anlamında birçok farklı iş koluna ayrılır ve bunların her biri çeşitli

mesleki yeterlilikler ve çalışanlar gerektirir. Sanayileşmiş yerlerde nüfus yoğunluğu yaşanma sebebi bundan kaynaklanır. Bir üretim sahası olması demek bir o kadar iş imkânı demektir. Bundan dolayı sanayi ve istihdam doğrudan birbirlerini etkileyen kavramlardır. İş bulma sorunu yaşanmayan yerler genelde üretim yapılan sanayi bölgeleridir. Bu bölgelerde çeşitli alanlarda iş imkanları bulunmaktadır. Böylece oldukça yüksek sayıda çalışan buralarda istihdam edilebilmektedir. Bir ülkenin refah seviyesi, zenginliği ve istihdam yolu mutlak bir şekilde sanayileşmeden geçer. Günümüzde gelişmiş ülkelerin tamamı sanayileşmiş ülkelerdir. İstihdam konusuna odaklanan ülkeler yeni üretim alanları oluşumunu desteklerler ve bu şekilde yeni iş kollarına elverişli ortamların oluşmasını sağlarlar. Sanayinin önemi gelişmekte olan ülkeler için daha büyük önem arz etmektedir.

Ayrıntı: Sayın Savaş makine üretiminin sanayi gelişimi açısından katkısı nedir?

Savaş: Makina imalat sanayinin imalat sanayi içinde özel ve önemli bir yeri vardır. Bu sektör dünyada "Mühendislik sanayi" veya "Makina mühendisliği sanayi" olarak kategorize edilmekte ve bilinmektedir. Mühendislik ve araştırmanın yoğun ve vazgeçilmez olduğu bu sektör ekonomi içinde de bir çekici (lokomotif) rolünü üstlenmiştir. GSMH içindeki payı yüksek olmasa bile bu sektör her dönemde lokomotif sektör olma özelliğini sürdürmüştür. Makina imalat sanayi imalat sanayinin hemen hemen bütün sektörlerine girdi verir, bu sektörlerin itici gücü olur. Makina imalatının gelişmesi diğer imalat sanayinin gelişmesi ile iç içedir. Örneğin gıda sanayi; gelişmesi ile ihtiyacı olan makinaları bu sektörden alır hem

makina imalat sanayini geliştirir hem de bu sektördeki mühendislik disiplinini harekete geçirerek kendi gelişme trendini yükseltir. Bu durum birçok sektöre yatırım malı ürettiği için, diğerlerinde de aynen geçerlidir. Özellikle otomotiv sanayi, metal eşya sanayi, tekstil sanayi, metal ana sanayi yatırımlarının ana makina ve donanımlarını sağlayan sektör, yeni gereksinme ve taleplere göre gelişme hızını ve üretim kompozisyonlarını belirler. Yeni makina imalatları ile sanayinin ve ekonominin itici gücü olur. Makina imalat sektörü, imalat sanayi içinden sağladığı girdilerle, hem sanayiinin diğer sektörlerine çok çeşitli mal ve hizmet üreten makina, aksam ve aletleri imal ederek, hem de bu makinaların ürettiklerini dünya boyutunda tüketiciye sunarak öncelikli ve ayrıcalıklı bir işlev yüklenir. Bu sektörün üretimlerinin diğer sektörlerden farkı, her aşamada proje, AR-GE ve mühendislik tasarımlarının yapılması zorunluluğudur. Makinalar, makina aksam ve aletleri, talep edenin (diğer sektör ve kullanıcılar) isteğine ve diğer ürünlerin çeşitlilik ve fonksiyonlarına göre tasarım ve proje aşamasından geçer, yeniden planlanır ve imalata girer. Yine kullanıcı isteklerine göre takım ve aparatlar da değiştirilir, modifiye edilir ve yeniden üretilir. Ürün geliştirme veya yeni ürün tasarımı AR-GE çalışmaları ile yapılır. Makina imalat sanayi AR-GE ile iç içe yaşar. AR-GE çalışmaları bu sektörün gelişmesinde, teknolojisinin yenilenmesinde önemli bir rol oynar.

Ayrıntı: Sayın Savaş, tarım ve sanayi arasında ne tür bir ilişki vardır?

Savaş: Tarım ve sanayi sektörleri birbirine neden sonuç ilişkileri ile bağımlıdır. Hiçbir ülkede tarımsal faaliyetlerin sanayiden bağımsız olarak modern yöntemlerle sürdürülmesi mümkün değildir. Ekonomik gelişme sürecinde tarım ve sanayi sektörleri arasında bir paralellik sağlanamaz ise yalnız başına hiçbir sektör, en azından dünya piyasalarındaki konjonktürlerin karşısında bir anlam ifade edemez. Ekonomik bütünleşme, pazarın genişleyerek ticaret hacminin artması, üretimde verimliliğin artması, ürünlerin dış piyasadaki rekabet olanaklarının artması, yabancı sermaye yatırımlarının artması ve yeni iş alanlarının açılması gibi birçok avantaj sağlayabilir. Tarımın bütün toplumlar için en hayati ekonomik faaliyet alanı olmasının iki temel nedeni bulunmaktadır. Birincisi, insanların en temel sorunu olan beslenme ihtiyacını doğrudan karşılayan sektör olması; ikincisi ise, çağımızda her toplum için zorunlu bir amaç haline gelen ekonomik kalkınmayı sürükleyici kaynakları sağlamasıdır. Diğer taraftan tarım sektörü, gelişmekte olan ülkelerin ihracatlarına bağlı olarak en önemli döviz kaynağını oluşturması, gıda maddeleri ithaline gidebilecek dövizlerden tasarruf sağlaması, önemli bir istihdam alanı teşkil etmesi gibi sebeplerden dolayı hayati öneme sahip ekonomik bir sektördür. Sanayileşmiş olarak kabul edilen ülkelerin ekonomik gelişme süreçleri incelendiğinde, sanayideki başarılarının büyük ölçüde tarım ve madencilik kesimindeki gelişmelerden kaynaklandığı görülmektedir.

Ayrıntı: Sayın Savaş, kırsal kesim bölgelerimizde hayvancılığın ve tarımın gerekliliğinden bahseder misiniz?

Batı Avrupa'da sanayi devriminden önce, tarım sektöründe uzunca bir iyileşme dönemi yaşanmıştır. Yani Sanayileşmenin üst düzey seviyelerde olabilmesi için tarım sektöründe canlı ve üst düzey seviyelerde tutulması zaruri bir durum iken iki kulvarda da aynı koşuyla geleceğe yatırım yapılması gerekmektedir. Gelişmiş ülkelerde sanayi üretiminin hızla artması, tarımsal hammadde ihtiyacını artırmıştır. Tüketici gelirlerinin yükselmesiyle sentetik mallara olan talep azalmaktadır. Sanayileşme yönündeki yapısal değişimin doğal sonucu olarak, tarımın ulusal gelirdeki payının azalması tarım sektörünün gerilediği anlamına gelmeyip; öteki sektörlerin tarım sektörüne oranla daha fazla geliştiğini göstermektedir. Tarımsal üretim yöntemlerindeki gelişmeler, sonuçta tarım nüfusunun gelirini ve işgücü verimliliğini artırmaktadır. Tarım kesimindeki nüfusun gelirinin artması sanayi ürünlerine ek talep meydana getirmektedir. Ayrıca tarımsal faaliyetlerde modern üretim yöntemleri kullanıldıkça artan işgücü verimliliği tarımsal istihdamı azaltmaktadır. Bundan dolayı, tarım sektöründe oluşan gizli işsizlik sanayi kesimine ucuz işgücü olarak dönmektedir. Tarımsal gelişmeler sanayi ürünlerine olan talebi artırırken, aynı zamanda sanayi sektörüne yönelik hammadde arzını artırmaktadır. Yani tarım ve sanayi sektörlerini rakip olarak değil, birbirlerini tamamlayıcı ve destekleyici sektörler olarak ele almak gerekir.

Savaş: Ülkemizin sanayisi gelişmesi ve buna bağlı olarak ekonomik kalkınmanın artması ne kadar önemliyse tarım politikalarımızda ki doğru kararlar ve tarım sektöründe yapılan yatırımlar da son derece önemlidir. Özellikle kırsal kesim bölgelerimizde yapılacak tarım ve hayvancılık faaliyetleri ülkemizin gelişiminde büyük rol oynayan sanayi sektörüne doğrudan katkıda bulunacaktır. Burdur'da ve çevre illerde tarım ve hayvancılık için oldukça elverişli imkanlar bulunmaktadır. Kırsal kesimlerde yürütülen tarım ve hayvancılık çalışmaları halkın temel beslenme ve yaşama gereksinimlerini gidermesinin yanı sıra tarım ve hayvancılık sektöründe dışa bağımlı olmamıza da engel olacaktır. Gelişimini tamamlayan ülkeler hiçbir kategoride dışa bağımlı olmadığı kısa bir araştırma ile görülebilecektir. Bizlerde ülkemizi hiçbir kategoride ve hiçbir sektörde dışa bağımlı bırakmamalı bunun için gereken tüm çalışmaları ve fedakarlıkları yapmalıyız. Ekonomik gelişme sürecinin başlangıç safhasında tasarruf ve yatırımların kaynağı olan tarım sektörü, sanayileşmenin başlangıç aşamasında yatırımların finansmanı açısından önemli bir kaynaktır. Tarım sektörü, sanayileşme için gerekli olan sermaye birikimini sağlayan önemli kaynaklardan biridir. Ekonomik gelişmenin ilk aşamasında, tarımsal sermaye sürükleyici olmasa da besleyici ve hazırlayıcı bir rol üstlenmiştir. Bu duruma kısaca örnekler vermek gerekirse, Gelişmiş olarak kabul edilen

ülkelerden İngiltere'de kömür, İsveç'te kereste ve demir, Kanada ve Amerika'da tarım sektöründeki gelişmeler sonucu oluşan sermaye birikimi, sanayileşmenin başarılmasındaki ana unsur olmuştur. Gelişmiş ülkeler ekonomik gelişim süreçlerinde tarım sektöründe reformlar yaparak, tarımsal üretim ve verimliliği artırarak, tarım ve sanayi sektörlerini uyumlu hale getirerek sanayileşmeyi hızlandırmışlardır. Yani kısacası sanayinin ve ülkemizin gelişebilmesi için tarım ve hayvancılık sektöründe önemi yadırganamaz. Tarım ve hayvancılığın geri kaldığı bir ortamda sanayinin ve diğer tüm ekonomik göstergelerin olumlu pozitif büyüme içerisinde beklentisi olamaz.

Ayrıntı: Sayın Savaş, Burdur'un tarım ve hayvancılık potansiyelinden bahseder misiniz?

Savaş: Ekonomisinin %40'ı süt üretimine dayalı hayvancılık faaliyeti ve hayvancılığı destekleyen bitkisel üretimden oluşan Burdur, %98'i kültür ırkı büyükbaş hayvan varlığı, günlük bin tonun üzerinde çiğ süt üretimi ile Ülkemizin önemli bir tarım ve hayvancılık şehridir. Burdur'un nüfusunun en az üçte ikisi tarım ve hayvancılıkla iştigal etmektedir. Genel olarak büyükbaş hayvancılık alanında başarılı bir faaliyet yürütülen ilde, bu başarı İl genelindeki %98'lik kültür ırkı hayvan varlığı ve bunları yöneten bilinçli bir üretici grubu sayesinde gerçekleşmektedir. İl genelinde yürütülen kontrollü süt toplama ağı sayesinde %95'i sanayiye aktarılarak işlenen çiğ süt üretimi ile, Ülkemizde sanayiye aktarılan çiğ sütün oranının %55 olduğu dikkate alındığında, Burdur'un kaliteli üretim konusunda ne kadar başarılı olduğu görülmektedir. Teke Yöresinin Başkenti olarak anılan Burdur, son 8 yılda 400 bin küçükbaş hayvan varlığına ulaşmış ve bu konuda da yükselişini sürdürmektedir. Bölgeye has Honamlı ırkı ile dünya çapında et ve süt verimi yüksek küçükbaş ırkına sahip olmanın da gururunu yaşamaktadır. İldeki 210 bin koyun ülkemizdeki koyun varlığının %1'ini, 190 bin keçi de ülkemizdeki keçi varlığının %2'sini oluşturmaktadır. Burdur hayvancılık konusunda ön planda olmanın yanı sıra tarımının çeşitlendirilmesi noktasında da önemli yol kat etmiştir. Yani Türkiye'nin Hollanda'sı olarak bilinen Burdur tarım ve hayvancılık alanında ülkemizin gelişimi için oldukça büyük görevler üstlenmekte ve üzerine düşeni yerine getirmektedir. Önemli olan Burdur'da yürütülen tarım ve hayvancılık faaliyetlerini ve kazanılan başarıları ülkemizin tüm kırsal kesimlerine yayabilmektir. Birlikten güç doğar sözünde olduğu gibi ülkemizin tüm kırsal kesimlerinde tarım ve hayvancılığa elverişli tüm topraklarımızda gereken yatırımlar yapılmalı sanayi sektörün gelişiminden ülkemizin ekonomik şahlanışına kadar sürecek yolculukta tarım ve hayvancılığın katkısından faydalanılmalıdır.